

Lesontwerp “Introductie PWS”

Deze lessenserie bestaat uit 3 lessen. Bij dit lesontwerp horen een powerpoint voor de docent en een werkboekje voor de leerling.

Uitgangspunt: Leerlingen maken voor het pws een product (b.v. (onderzoeks-) verslag, documentaire, toneelstuk, bedrijfsplan etc.) dat een oplossing moet bieden voor een praktijkprobleem. Leerlingen maken daarbij gebruik van enkele eenvoudige onderzoeksvaardigheden (informatie zoeken, interviews afnemen, vragenlijstjes afnemen).

Ervaringen in de praktijk

De lessen verliepen in de eerste ronde grotendeels zoals bedoeld. Omdat leerlingen niet altijd even gestructureerd aan de opdrachten werkten, is ervoor gekozen in de tweede ronde met een opdrachtenboekje te werken. Ook het aantal opdrachten is veranderd: er waren voor de lessenserie in de eerste ronde te veel opdrachten zodat we in de tweede ronde een aantal oefening hebben moeten schrappen. Het gebruik van de rubric is in beide rondes nog niet goed genoeg tot zijn recht gekomen bij het klassikale onderdeel. De leerlingen krijgen na de introductie-lessen een begeleider toegewezen die met de leerlingen aan de hand van de rubric het werkproces op zich neemt. Momenteel heb ik er geen goed zicht op hoe dit verloopt.

Les 1:

Oriëntatie op het PWS en oriëntatie op het vinden van een onderwerp.

Lesdoelen

1. Leerlingen weten wat een profielwerkstuk inhoudt: zowel formeel als inhoudelijk en hebben een helder beeld van de stappen die ze moeten zetten om tot een eindproduct te komen.
2. Leerlingen oefenen met het vinden van een afgebakend onderwerp door middel van vragen stellen en antwoorden vinden en worden zich ervan bewust dat het “rondcirkel-proces” boven onderwerpkeuze en formulering van de vraag een denk- en oefenproces is.

Benodigdheden: werkboekje

Lesplan

Tijd	Lesonderdeel	Activiteiten docent	Activiteiten leerlingen
10	Inleiding: PWS	Geeft algemene informatie over het PWS	Luisteren
5	filmpje	Laat zien	Kijken en luisteren
15	Interview-opdracht “5 X waarom?”	Legt de opdracht uit. Doet de opdracht voor met een eigen onderwerp b.v. “motivatie van leerlingen”. 1 vrijwilliger stelt 5 X de vraag waarom?	Na de uitleg en het voordoen. Voeren de leerlingen de opdracht in tweetallen uit.

		Zie voorbeeld 1 hieronder. Nadat de leerlingen de opdracht hebben uitgevoerd, enkele voorbeelden klassikaal inventariseren	
15	Oplossingen verzinnen	Legt de opdracht uit. Zie voorbeeld 2	In een tweetal kiezen de leerlingen 1 “eindprobleem” uit de thema’s van de vorige opdracht. Bij het praktijkprobleem gaan de leerlingen samen zoveel mogelijk antwoorden en oplossingen verzinnen en schrijven deze in hun werkboek. De oplossingen moeten worden gegroepeerd, wat hoort bij elkaar?
10	Samenvatten afronden	Inventariseert, rondt af en geeft leerlingen de opdracht mee om de komende week mensen in hun omgeving vraaggesprekken te houden over een onderwerp dat hun interessant lijkt. En noteren welke artikelen ze spontaan in kranten, tijdschriften lezen, welke tv-en youtube-items ze bekijken welke onderwerpen op sociale media ze interessant vinden.	

Voorbeeld 1:

Docent doet voor met eigen onderwerp “Motivatie”

Waarom vind je dat interessant?

Omdat ik veel met leerlingen werk die niet gemotiveerd voor mijn vak lijken te zijn.

Waarom zijn de leerlingen niet voor je vak gemotiveerd?

Omdat ze school in het algemeen niet leuk vinden.

Waarom vinden de leerlingen school in het algemeen niet leuk?

Omdat het te weinig aansluit bij hun belevingswereld.

Waarom sluit het te weinig aan bij hun belevingswereld?

Omdat ...?? Geen idee.

Hier heb je een onderwerp te pakken! Hoe komt het dat de school volgens leerlingen te weinig aansluit bij de belevingswereld van jongeren?

Leerlingen doen in tweetallen het interview over één van de bovengenoemde thema’s de thema’s waar uit gekozen kan worden zijn b.v.: techniek, biologie, chemie, muziek, mode, sociale media, criminaliteit en slapen. Stellen 5X de waarom-vraag en rapporteren vervolgens terug in de klas.

Voorbeeld 2:

Docent doet voor met eigen onderwerp zoals:

Motivatie van leerlingen: hoe komt het dat school volgens leerlingen weinig aansluit bij de belevingswereld van jongeren?

- het nut en het doel zijn niet duidelijk
- er is geen goed contact met de docent
- ze mogen te weinig zelf doen
- de lessen zijn saai
- de inhoud heeft weinig met de leefwereld van de leerlingen te maken
- de docenten weten te weinig over de leefwereld van jongeren
- er wordt te weinig gebruik van sociale media gemaakt
- er wordt te weinig gebruik van ICT gemaakt
- er worden te weinig activerende didactiek gebruikt
- leerlingen leren alleen voor toetsen
- er wordt te weinig samengewerkt tussen de vakken
- leerlingen hebben te weinig invloed op wat ze leren

De docent groepeerde in drie categorieën: relatie leerling docent, autonomie (eigen inbreng/zelfstandigheid/invloed leerling, competentie leerling (is het uitdagend, is het nut en het doel duidelijk)

Les 2:

Verkennen van het probleem

Lesdoelen:

- "Problemfinding": Leerlingen cirkelen boven een vakgebied waarbinnen ze een onderwerp gaan afbakenen. Ze krijgen een idee van het proces van het vinden van een onderwerp

Benodigdheden: werkboekje

Lesplan

Tijd	Lesonderdeel	Activiteiten docent	Activiteiten leerlingen
5	Inleiding	Vorige les samenvatten, de bedoeling van les 2 uitleggen	Luisteren
10	Opdracht individueel	Legt opdracht uit (individueel)	Leerlingen schrijven in hun werkboekje: alle onderwerpen van youtube-filmpjes die ze in de afgelopen week hebben bekeken. Alle nieuws- kranten- tijdschriftonderwerp die ze zich uit de afgelopen week kunnen herinneren, gesprekken die ze hebben gevoerd. Alles wat hun interessant lijkt. Ze maken een keuze door weg te strepen en vanuit die keuze gaan ze weer divergeren.
10	Instructie	Besprekt de rubric (dia 11) Modelleert het formuleren van een onderzoeksvraag: "Het nut van sport" "Het opzetten van een modemerken" "Motivatie voor school"	Luisteren, aantekeningen maken
30	Opdracht	Instructie: Aan de hand van rubric hoofdvragen van vier oude profielwerkstukken beoordelen. Voldoen ze aan de criteria uit de rubric (dia 11)?	In tweetal: profielwerkstukken beoordelen. Welke hoofdvraag voldoet het beste en onderbouw dit.
5	Afsluiting	Afronden + instructie	Thuis zoeken naar materiaal over beoogd onderwerp en een interview afnemen daarover met iemand (hoeft geen expert te zijn).

Les 3:

Richting de hoofdvraag.

Lesdoelen:

Richting Hoofdvraag, 2 of 3 deelvragen, planning en genre. Leerlingen hebben een voorlopige hoofdvraag, globale planning en een eerste idee van een genre.

Lesbeschrijving:

De leerlingen krijgen het filmpje van les 1 nog eens te zien. Vandaag gaan ze hun onderzoeksvraag formuleren. Met de kaartjesmethode schrijven ze zoveel mogelijk oplossingen/antwoorden op die bij hun vraag passen. Ze proberen vervolgens een hoofdvraagvraag te formuleren waar het WIE, WAT, WAAR, WAAROM, WANNEER, WAARTOE en HOE? in zijn verwerkt en die voldoet aan de criteria uit de rubric. Ze krijgen de opdracht om steeds weer terug te kijken naar de hoofdvraag om te kijken of hij nog past bij het onderwerp zodat ze niet afdwalen of indien nodig de vraag aanpassen.

Dan maken ze een plan:

Wanneer gaan ze oriënteren (informatie verzamelen, lezen, filmpjes kijken, mensen uit hun netwerk bevragen), selecteren en ze maken een planning.

N.B.

In het PWS moet gebruik worden gemaakt van eenvoudige achtergrondliteratuur, interviews en een eenvoudige vragenlijst. De verwerking (het genre) mag op veel verschillende manieren. Het kan zijn een documentaire, een verslag, een bedrijfsplan, een toneelstuk, magazine etc. Ze moeten een verwerkingsvorm kiezen die bij hun onderwerp past.

De planning:

Juni: definitieve hoofdvraag af en onderzoeksplan maken, rondcirkelen (bijstellen, aanscherpen) en broeden... Lezen!

September: hoofdvraag eventueel aanscherpen, onderzoeksplan indien nodig bijstellen, genre vaststellen en aan het werk. Plan bespreken met begeleider in pws-kring.

Benodigdheden: 100 blanco kaartjes, werkboekje

Lesplan

Tijd	Lesonderdeel	Activiteiten docent	Activiteiten leerlingen
5	Introductie	Samenvatten voorgaande lessen	Luisteren
5	Herhaling filmpje		Kijken, luisteren
20	Opdracht	Instructie	Hoofdvraag formuleren met gebruik van kaartjesmethode en checken op criteria a.d.h.v. de rubric
20	Opdracht	Instructie	Werkplan en planning maken
10	Afronding	Ervaringen verzamelen en samenvatten	Luisteren en praten